

Analytická část: 5. Vyšší odborné školy

Obsah

Shrnutí.....	2
Analýza.....	3

Shrnutí

Ve vyšších odborných školách se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo celkem **22 373 studentů**, a sice **ve 155 školách**. Nejvíce škol bylo v Praze (36), dále v kraji Středočeském (14), Jihočeském (14) a Moravskoslezském (13); nejméně naopak v kraji Karlovarském (4). V Praze bylo také pochopitelně nejvíce studentů vyšších odborných škol (5 578). Nejmenší počet studentů vyšších odborných škol zaznamenal kraj Liberecký (256) a Karlovarský (314), v ostatních krajích bylo studentů vyšších odborných škol více než 600.

Ve vyšších odborných školách v Česku bylo ve školním roce 2024/25 celkem 907 **studentů cizí státní příslušnosti** (tj. bez českého občanství), což je 4,1 % ze všech studentů vyšších odborných škol. Nejvyšší podíl cizinců mezi studenty vyšších odborných škol byl v Praze (7,4 %), naopak méně než 2% podíl cizinců mezi studenty vyšších odborných škol zaznamenal kraj Jihočeský (1,4 %), Zlínský (1,8 %), Olomoucký (1,8 %) a Moravskoslezský (1,9 %).

Věkové složení studentů vyšších odborných škol bylo ve školním roce 2024/25 poměrně pestré a zahrnuje 33 studentů, kterým bylo 18 let a méně (tedy ve věku, který není typický pro osoby s ukončeným středoškolským vzděláním), a naopak 32,4 % studentů ve věkové skupině 25 let a více, která již není pro účast v bakalářské a jí odpovídající úrovni studia tak obvyklá. Desetina studentů byla dokonce ve věku 40 let a více. Lze předpokládat, že starší studenti již pracují a potřebují si dodělat potřebnou kvalifikaci, zejména je-li dána zákonem, popř. se rekvalifikují před změnou profese. S tím souvisí i zjištění, že zatímco mezi studenty v denní formě vzdělávání bylo zahrnuto 93,6 % studentů ve věku do 24 let, mezi studujícími jinou formou vzdělávání činil tento podíl jen 27,4 % a téměř tři čtvrtiny (72,6 %) těchto studentů již byly ve věku 25 let a více.

Ve školním roce 2024/25 byl nejvyšší počet studentů vyššího odborného vzdělávání zapsaný ve skupině oborů **zdravotnictví** (7 243) a dále ve skupině oborů **pedagogiky, učitelství a sociální péče** (6 836). Ostatní skupiny oborů již zaznamenalo vždy méně než 2 000 studentů.

Přitom **za posledních pět let** se zvýšil počet studentů ve veterinárních oborech z 20 na 753 (v prvních pěti letech poslední dekády nebyly tyto obory na vyšších odborných školách nabízeny). K dalšímu výraznému navýšení, vezmeme-li v potaz skupiny oborů s více než 100 žáků, došlo ve zdravotnických oborech, a sice o 31,7 % studentů, ve vzdělávacích oborech (o 45,9 %) a ve skupině oborů umění a užité umění (o 41,0 %).

Vzhledem k převaze studentů oborů ze skupiny zdravotnictví a ze skupiny pedagogiky, učitelství a sociální péče není překvapivé, že celkově **mezi studenty** vyšších odborných škol **převažovaly ženy nad muži**. Ve školním roce 2024/25 tvořily téměř čtyři pětiny všech studentů (78,5 %). Rovněž **mezi učiteli** vyšších odborných škol převažovaly ženy nad muži (tvořily 68,6 %), a to ve větší míře, než jak tomu bylo u středních škol (zde tvořily tři pětiny). Podíl žen mezi učiteli má přitom se zvyšující se úrovní vzdělávání tendenci spíše klesat. Nejen u genderového složení studentů, ale též učitelů tak pravděpodobně hraje roli relativně větší zastoupení oborů typických pro ženy ve vyšších odborných školách.

Analýza

Vyšší odborné školy patří spolu s vysokými školami do tzv. terciárního vzdělávání a v mezinárodní klasifikaci ISCED 2011 spadají do úrovně 6 (bakalářská a jí odpovídající úroveň)¹. Předpokladem pro vstup do terciárního vzdělávání je úspěšné složení maturitní zkoušky na střední škole. Absolventi vyššího odborného vzdělávání získávají titul diplomovaný specialista (DiS.)

Ve vyšších odborných školách se ve školním roce 2024/25 vzdělávalo celkem 22 373 studentů, a sice ve 155 školách². Téměř tři pětiny (56,7 %) se jich vzdělávaly ve školách veřejného zřizovatele, více než třetina ve školách soukromých (35,9 %) a 7,4 % ve školách církevních. Tři pětiny studentů (60,7 %) se vzdělávaly denní formou vzdělávání a dvě pětiny jinou formou (39,3 %).

Na jeden plný úvazek učitele připadalo ve školním roce 2024/25 v průměru 17,1 studenta. Přitom ve školách s veřejným zřizovatelem připadalo na jednoho učitele méně studentů (v průměru 15,1), než jak tomu bylo ve školách s církevním zřizovatelem (20,7 studenta) i ve školách se soukromým zřizovatelem (20,4) – viz tabulku č. 5.1. Pokud se jedná o genderové složení učitelů, 68,6 % ze všech plných úvazků učitelů zaujímaly ženy. Jedná se o vyšší podíl, než jaký byl zjištěn u konzervatoří (50,7 %) i středních škol (59,9 %). V základních a mateřských školách byl však ještě vyšší (83,9%, resp. 99,3 %).

Tab. 5.1 Vyšší odborné školy - počet škol, studentů a učitelů celkem a dle zřizovatele školy (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

zřizovatel	školy		studenti		učitelé ¹⁾		studentů na 1 učitele
	Abs.	%	Abs.	%	Abs.	%	
veřejný	103	66,5	12 676	56,7	838,1	63,9	15,1
soukromý	43	27,7	8 041	35,9	393,5	30,0	20,4
církevní	9	5,8	1 656	7,4	80,1	6,1	20,7
celkem	155	100	22 373	100	1311,7	100	17,1

¹⁾ přepočtení na počet plných úvazků, neboli plně zaměstnané učitele

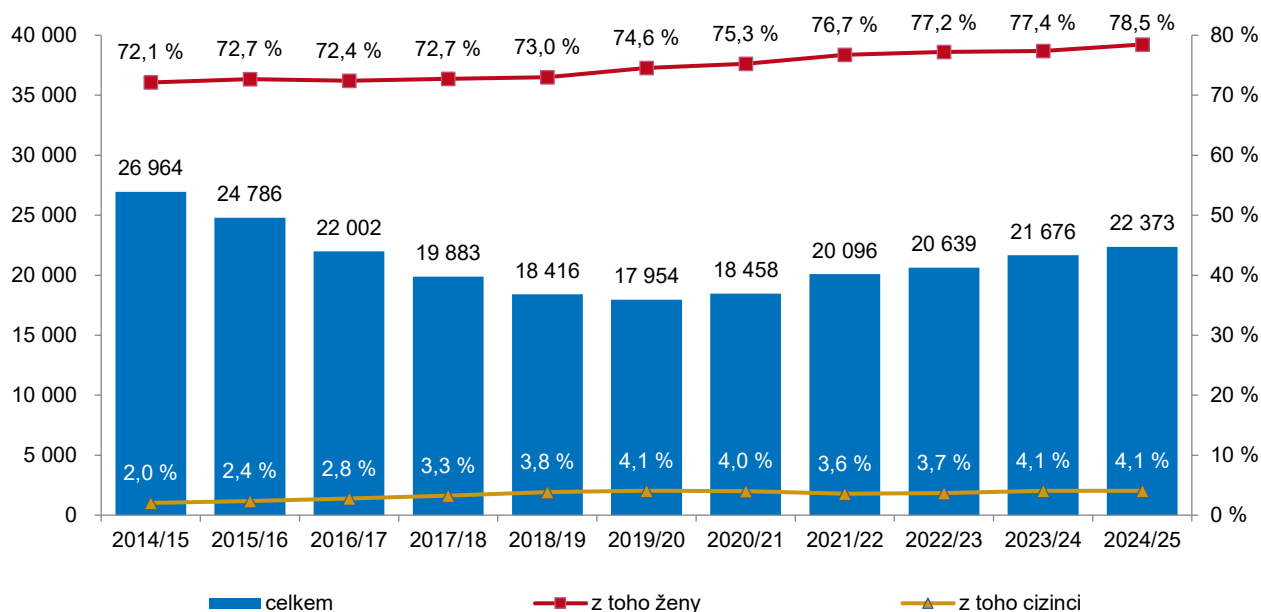
Výše bylo uvedeno, že počet žáků v základních školách měl v posledních deseti letech vzestupnou tendenci, pouze mezi školními roky 2022/23 a 2023/24 žáků ubylo. Počet žáků ve středních školách v prvních čtyřech letech poslední dekády klesal, poté naopak stoupal. Zde lze poznamenat, že ještě výrazněji než počet žáků středních škol klesal v prvních pěti letech posledního desetiletí **počet studentů vyšších odborných škol**, a sice z 26 964 studentů ve školním roce 2014/15 na 17 954 studentů ve školním roce 2019/20. Poté však začal růst a do školního roku 2024/25 vzrostl na 22 373 žáků. Počet škol od září 2014 do září 2022 klesal (ze 182 na 150), v posledních dvou rocích naopak stoupl na 155 škol.

Vzhledem k tomu, že vyšší odborné školy nabízejí v první řadě obory zdravotnické a pedagogické, jsou mezi studenty stabilně ve vysoké míře zastoupeny **ženy**. Podíl žen přitom od školního roku 2014/15 téměř soustavně mírně stoupal, a sice ze 72,1 % na 78,5 % ve školním roce 2024/25. Pokud se jedná o podíl **cizinců** mezi studenty vyšších odborných škol, v čase stoupal ze 2,0 % ve školním roce 2014/15 na 4,1 % ve školním roce 2019/20, během dalších dvou školních roků o půl procentního bodu klesl, do školního roku 2023/24 se však opět dostal na úroveň 4,1 % a na té zůstal i ve školním roce 2024/25 – viz graf č. 5.1.

¹ Podle klasifikace ISCED se vzdělávání na mezinárodní úrovni dělí na vzdělávání v raném dětství (ISCED 0), primární vzdělávání (ISCED 1), nižší sekundární vzdělávání (ISCED 2), vyšší sekundární vzdělávání (ISCED 3), postsekundární neterciární vzdělávání (ISCED 4), krátký cyklus terciárního vzdělávání (ISCED 5) a terciární vzdělávání (ISCED 6–8).

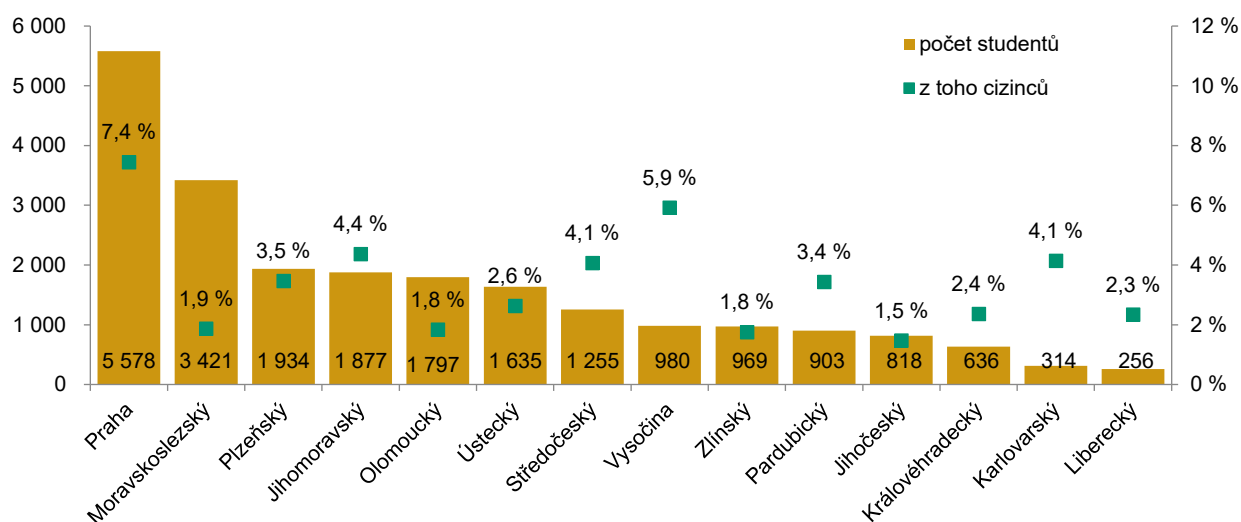
Více viz zde: https://www.czso.cz/csu/czso/klasifikace_vzdelani_cz_isced_2011.

² Školou je myšlen právní subjekt s jedním ředitelstvím, které může zahrnovat více odloučených pracovišť, jakož i více úrovní a druhů vzdělávání.

Graf 5.1 Vyšší odborné školy – vývoj počtu žáků a z toho podílu dívek a cizinců (2014/15 – 2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Vyšší odborné školy je možné studovat ve všech krajích České republiky. Nejvíce jich ve školním roce 2024/25 bylo v Praze (36), dále v kraji Středočeském (14), Jihočeském (14) a Moravskoslezském (13); nejméně naopak v kraji Karlovarském (4). V Praze bylo také pochopitelně nejvíce studentů vyšších odborných škol (5 578) i nejvyšší podíl cizinců z těchto studentů (7,4 %). Nejmenší počet studentů vyšších odborných škol zaznamenal kraj Liberecký (256). Méně než 2 % podíl cizinců mezi studenty vyšších odborných škol pak zaznamenal kraj Jihočeský (1,5 %), Zlínský (1,8 %), Olomoucký (1,8 %) a kraj Moravskoslezský (1,9 %), ve kterém bylo hned po Praze nejvíce studentů vyšších odborných škol (3 421) – viz graf č. 5.2. Doplňme, že celkem bylo ve vyšších odborných školách v Česku 907 studentů cizí státní příslušnosti³, což je 4,1 % ze všech studentů vyšších odborných škol.

Graf 5.2 Vyšší odborné školy – počet studentů a podíl cizinců dle kraje sídla školy (2024/25)

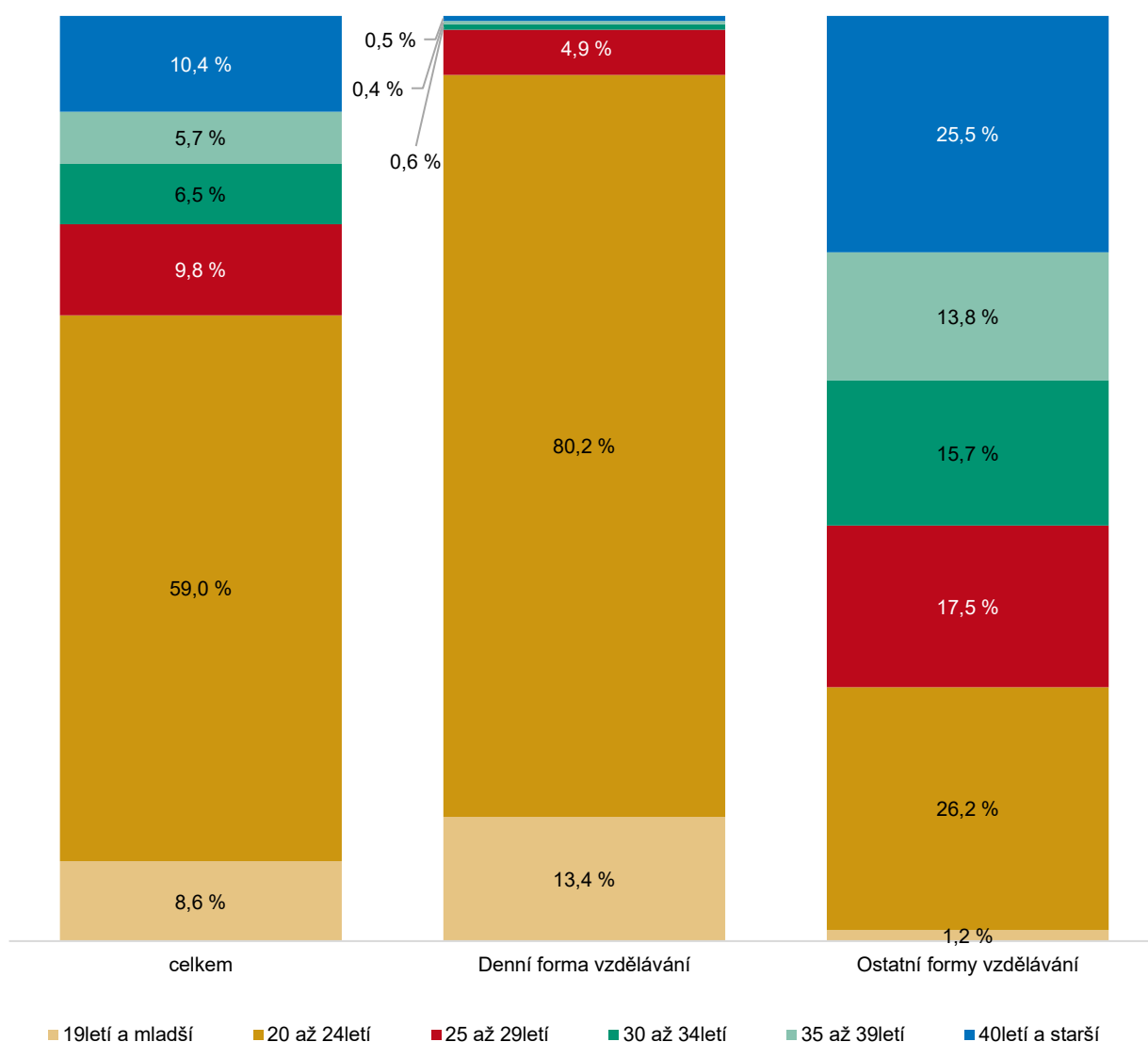
Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

³ Mezi žáky s cizím státním občanstvím se nezapočítávají žáci s českou a jinou státní příslušností – každý žák je veden jen pod jednou státní příslušností.

Mezi studenty vyšších odborných škol bylo ve školním roce 2024/25 jen 40 studentů se **zdravotním postižením**. Z celkového počtu studentů vyšších odborných škol tvořili jen 0,2 %, což je shodný podíl jako v minulém školním roce.

Graf č. 5.3 ukazuje rozložení studentů vyšších odborných škol ve školním roce 2024/25 **dle věku** celkem a v dělení na denní a ostatní formy vzdělávání. Jak je patrné, věkové složení studentů vyšších odborných škol bylo poměrně pestré a zahrnuje 33 studentů, kterým bylo 18 let a méně (tedy ve věku, který není typický pro osoby s ukončeným středoškolským vzděláním) a naopak 7 234 studentů (tj. 32,4 % z celku) ve věkové skupině 25 let a více, která již není pro účast v bakalářské a jí odpovídající úrovni studia tak obvyklá. Desetina studentů byla dokonce ve věku 40 let a více. Lze předpokládat, že starší studenti již pracují a potřebují si dodělat potřebnou kvalifikaci, zejména je-li dána zákonem, popř. se rekvalifikují před změnou profese. S tím souvisí i zjištění, že zatímco mezi studenty v denní formě vzdělávání bylo zahrnuto 93,6 % studentů ve věku do 24 let, mezi studujícími jinou formou vzdělávání činil tento podíl jen 27,4 % a téměř tři čtvrtiny (72,6 %) těchto studentů již byly ve věku 25 let a více.

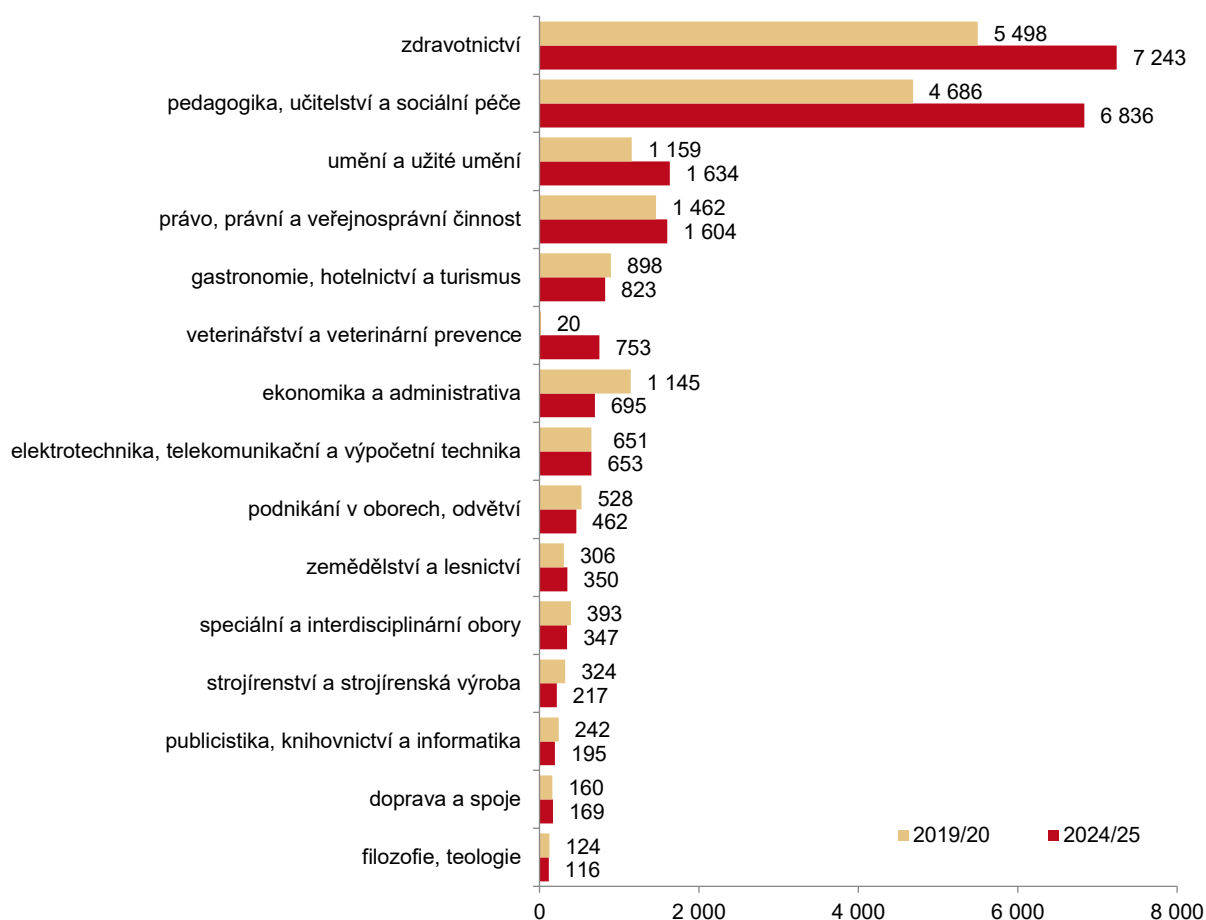
Graf 5.3 Vyšší odborné školy – rozdělení studentů dle věku celkem, v denní formě vzdělávání a v ostatních formách vzdělávání (2024/25)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Graf č. 5.4 uvádí počty studentů vyššího odborného vzdělávání ve školních rocích 2019/20 a 2024/25 dle skupin oborů vzdělání. Zahrnuje pouze skupiny oborů s více než 100 studentů ve školním roce 2024/25. Jak je patrné, v obou školních rocích byl nejvyšší počet studentů vyššího odborného vzdělávání zapsaný ve skupině oborů **zdravotnictví** (ve školním roce 2024/25 celkem 7 243) a dále ve skupině oborů **pedagogiky, učitelství a sociální péče** (ve školním roce 2024/25 celkem 6 836). Přitom za posledních pět let se zvýšil počet studentů ve veterinárních oborech z 20 na 753 (v prvních pěti letech poslední dekády nebyly tyto obory na vyšších odborných školách nabízeny). K dalšímu výraznému navýšení došlo ve zdravotnických oborech, a sice o 31,7 % studentů, ve vzdělávacích oborech (o 45,9 %) a ve skupině oborů umění a užité umění (o 41,0 %). Kromě toho se též zvýšil počet studentů zemědělských a lesnických oborů (o 14,4 %), studentů právních a veřejnoprávních oborů (o 9,7 %), oborů z oblasti dopravy a spojů (o 5,6 %) a elektroniky, telekomunikační a výpočetní techniky (o 0,3 %). V ostatních skupinách oborů znázorněných v grafu č. 5.4 došlo ke snížení počtu studentů, v relativním vyjádření nejvíce ve skupině oborů ekonomika a administrativa (o 39,3 %) a strojírenství a strojírenská výroba (o 33,0 %).

Graf 5.4 Vyšší odborné školy – počet studentů dle skupiny oborů vzdělání (pouze skupiny s více než 100 studentů)

Zdroj: ČSÚ podle údajů MŠMT

Vzhledem k převaze studentů oborů ze skupiny zdravotnictví a ze skupiny pedagogiky, učitelství a sociální péče není překvapivé, že celkově mezi studenty vyšších odborných škol **převažovaly ženy nad muži**. Jak je výše uvedeno, ve školním roce 2024/25 tvořily téměř čtyři pětiny všech studentů (78,5 %). Rovněž **mezi učiteli** vyšších odborných škol převažovaly ženy nad muži (tvořily 68,6 %), a to ve větší míře, než jak tomu bylo u středních škol (zde tvořily tři pětiny). Podíl žen mezi učiteli má přitom se zvyšující se úrovní vzdělávání tendenci spíše klesat. Nejen u genderového složení studentů, ale též učitelů tak pravděpodobně hraje roli relativně větší zastoupení oborů typických pro ženy ve vyšších odborných školách.